

Budapest

VIII., József-körut 29.

KITARTÁS

KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYEZŐ EGYESÜLET HETILAPJA.

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

Előfizetési díj:
Helyben és vidéken postaküldéssel 12 korona.
Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy
részleges munkaképtelenség esetére a *Nemzeti
Baleset Biztosító Részvénytársaságnál* 2000 koro-
nára vannak biztosítva.

A »Kitartás« című jótékonyági
egyesület alapszabályait a nagym.
magyar királyi Belügyminiszterium
49.452/902. szám alatt jóváhagyta.

Az egyesület igazgatósága:

Elnök: *benedekfalvi Dr. Luby Gyula* máv. titkár és ügyész.

Igazgatók: *Kubik Béla* orsz. képviselő, *szigeti Barthos Andor* m. k. keres-
kedelemügyi titkár, *Fábián Lajos* mérnök, *Horváth István* mozdony-főszereelő
Vécsey Frigyes máv. altiszt, *Sándor Márkus* máv. főkalauz.

Az egyesület tagjait megillető kedvezmények kivonata.

Az alapszabályokban meghatározott feltételek mellett az egye-
sületi tagok a következő kedvezményekben részesülnek:

1. Minden tag 60 éves koráig 4000 korona erejéig van baleset
ellen biztosítva, még pedig:

a) Baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 korona erejéig,
b) baleset folytán beállott teljes vagy részleges munkaképtelenség

esetén a tag 2000 korona arányában egy meghatározott százalék
szerinti összeg erejéig.

2. A második évtől kezdve a tag nevének vagy kedvezménye-
zettjének fokozatosan 2000 koronáig emelkedő halálzársi segély fizet-
tetik ki. Maga a tag, nevének elhalálása esetén, fokozatosan 500 koro-
náig emelkedő segélyben részesül.

3. 15 évi tagság után a tag 1000 koronáig terjedhető előleget kap
még életében, mely a halálzársi segélybe annak idején betudatik.

4. Minden tag a belépéstől kezdve úgy peres, mint perenkívüli
ügyekben az egyesület ügyészége által díjtalanul képviseltetik.

5. Az egyesület »Kitartás« című hetilapja minden tagnak már
a belépéstől kezdve díjtalanul megküldetik.

Mindeme kedvezmények fejében az ezentúl belépő új tagok, ha
belépésük alkalmával 30-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan
havi 3 koronát, ha belépésük alkalmával 38-ik életévüket még be nem
töltötték, állandóan havi 3 korona 40 fillért, és ha 44-ik életévüket
még be nem töltötték, állandóan havi 4 koronát fizetnek tagsági
díj czimén.

Beiratási díj egyszer s mindenkorra 2 korona.

Aki 44 éves elmúlt, az tagnak többé fel nem vétetik.

Az egyesület minden egyes tagja 60 éves koráig állandóan biztosítva van baleset ellen.

Minden baleset, megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt, okvetlenül bejelentendő.

EGYESÜLETI ÜGYEK

Válaszmányi ülés. Egyesületünk választmánya folyó hó 25-én választmányi ülést tart.

Tárgy.

»Kürtárs« takaré- és hitel szövetkezet megalakítása.

Tekintettel a tárgy rendkívüli fontosságára, felkérjük az összes, különösen a helyben lakó választmányi tagjainkat, hogy ezen ülésen lehetőleg teljes számban megjelenjen szíveskedjenek.

Választmányi ülés. Egyesületünk választmánya folyó hó 6-án tartotta rendes ülését. Az ülésen megjelentek a következő választmányi tagok:

Ellbogen Ferencz választmányi elnök, *Puha* József választmányi alelnök, *Puhm* János, *Beller* János, *Tóth* Sándor, *Lányi* Gusztáv, *Beck* György, *Somody* Imre (Kecskemét), továbbá *Turtsányi* Vilmos szerkesztő és *Huber* Ferencz egyesületi titkár és jegyzőkönyvvezető

Elnök megnyitván az ülést, sajnálattal konstatálja, hogy az ismét nem határozatképes. Tekintettel azonban egyrészt arra, hogy ez már a második választmányi ülés, mely a kevés számú jelenlevők miatt határozatképtelen, másrészt pedig a tárgy fontossága és sürgőssége megköveteli, hogy az letárgyaltassék, javasolja tehát, hogy a választmány mondja ki, hogy az jelen esetben határozatképes.

A javaslat az összes jelenlevők hozzászólása után elfogadtatott s a választmány kimondja a határozatképességet azzal, hogy ezentul, ha az első összehívásra a választmány nem lesz határozatképes, ugy a második, ugyanazon tárgyban összehívott választmányi ülés, tekintet nélkül a megjelentek számára, határozatképes.

Elnök előadja, hogy az egyesület kebelében, egyelőre azonban még azzal nem kapcsolatban, mozgalom indult meg egy hitelszövetkezet alakítására. A mozgalomnak indító oka az volt, hogy ugy a személyes érintkezés, mint pedig a levelekből az egyesület vezetősége, valamint a választmány arra

a tapasztalatra jutott, hogy a mai hitelszövetkezetknél a hitelt kereső csak nagy áldozatok után tud magas kamatok és nagy kezelési költségek mellett pénzhez jutni, a hitelt adó, vagyis a betevő pedig ennek daczára csak kis kamatot kap pénze után.

Tagjaink anyagi érdeke megköveteti tehát, hogy ha lehetséges e tekintetben is segítsünk rajtuk az által, hogy nekik olcsó pénzt adhassunk kölcsön, annak pedig, ki helyzeténél fogva takarékoskodhatik, pénze után tisztességes kamatot adjunk. Ez pedig elérhető egy oly hitelszövetkezet által, melynél a kezelés egyszerű és ahol nem törekzenek arra, hogy az igazgatók és vezérigazgatók minél nagyobb jövedelemre tegyenek szert.

A választmányi tagok egy része tehát elhatározta, hogy az egyesület vezetőségét felkéri, hogy egy hitelszövetkezetet alakítson. Az egyesület vezetősége eleget is tett ezen kérelemnek és az előmunkálatokat már megtette. Már eddig 300 tag jelentkezett is, ki óhajt a szövetkezetbe belépni. Erre való tekintettel javasolja, hogy a választmány mondja ki határozatilag, hogy a szövetkezet megalakítását óhajtja és felkéri az egyesület vezetőségét, hogy annak mielőbbi keresztülvitele iránt a szükséges lépéseket tegyegye.

Az egész választmány a leglelkesebben hozzá járul a javaslatához azzal, hogy a vidéki tagok is értesíttessenek a szövetkezetről.

Választmányi elnök ezen határozat alapján felkéri az egyesületi lap szerkesztőjét, hogy az egyesület lapjában ismertesse röviden a szövetkezetet, és kérje fel tagjainkat arra, hogy aki a hitelszövetkezetbe belépni óhajt, az ezen szándékát az egyesület titkárságával e hó 25-éig egy levelezőlapon közölje.

Felkéri továbbá az egyesület titkárát, hogy ezen időre a szövetkezet alapszabályait dolgozza ki és az ugyancsak folyó hó 25-ére összehívandó választmányi ülésen mutassa be.

Egyébb tárgy nem lévén, elnök az ülést beárta.

Segélyezések kimutatása.

Halálózási segélyek.

Lapunk 2 számában kimutatott segélyösszeg 42.650 korona.

Balesetsegélyek.

Lapunk 2. számában kimutatott segélyösszeg 16.678 korona 66 fillér.

Olvasóinkhoz.

Egyesületünk kebelében létesítendő Takaré- és Hitelszövetkezetről.

Tapasztalatból tudjuk, hogy a mai mostoha kereseti viszonyok sokaknak még a megélhetést is majdnem lehetetlenné teszik és hogy a váratlanul beköszöntő rendkívüli szükségletek oly teherként jelentkeznek, melynek egy-egy család legnélkülözhetlenebb szerzeményei is számtalan esetben áldozatul esnek, mert nincs módjában a szükséges összeget mérsékelt feltételek mellett megszerezni; ha pedig mégis pénzhez jut, akkor a leglelketlenebb uzsorának áldozatául esik, mely nemhogy megmentené, hanem — lassabban bár, de biztosan — végromlásához vezet.

Ez volt az indító oka annak, hogy egyesületünket most egy üdvös intézménnyel akarjuk gyarapítani. A nagy és fáradságos előmunkálatokat a legnagyobb csendben végeztük, mert mindaddig nem akartunk terveinkkel a nyilvánosság elé lépni, míg gyakorlati megvalósíthatásuk minden eshetőségeivel számot nem vetettünk.

Most azonban, hogy magunk részéről az előmunkálatokat befejeztük, tagjaink elé lépünk azzal, hogy egyesületünk kebelében **Takarék- és Hitelszövetkezetet** akarunk létesíteni és felkérjük, hogy ezen törekvésünket mindenki saját képességeihez mérten támogatni szíveskedjék.

Midőn ez az eszme felszínre került, *nem az volt a célunk, hogy a többi hasonló egyesület mintájára tisztán nyereségre irányuló vállalatot alapítsunk, mely egyrészt a betevőknek dús jövedelmet biztosítson, míg a hitelt igénybe vevőknek elviselhetlen terheket nyomjon vállaikra,* hanem az, hogy mind a két fél egyforma arányban részesüljön ezen üdvös intézmény előnyeiben.

Szükség volt erre már azért is, mert épen a szegény ember előre nem látott pénzszerzését képtelen volt oly módon megszerezni, hogy a pillanatnyi segítségtől eltekintve, ne legyen oka megbánni oly adósság elvállalását, melytől azután csak évek után és semmi arányban nem álló anyagi áldozatok árán szabadulhatott meg; de azért is, hogy módot nyujtsunk tagjainknak feles vagy nehezen megtakarított pénzüknek elhelyezésére és összegyűjtésére, oly időkre, mikor a sors szeszélye egyik vagy másakra netalán ránehezedik.

Hosszu és beható tanulmány tárgyává tettük ennek az eszmének gyakorlati ki-

vihetőségét, mert majdnem leküzdhetlen nehézségekkel állottunk szemben azok érdekeinek biztosításánál, a kik csakis keresetükre utalva, anyagi biztosítékokkal nem igen rendelkezhetnek. Mert — amint már előre bocsájtottuk — ezen intézményünket elsősorban azok számára akartuk és akarjuk megteremteni, a kik mostoha helyzetüknél fogva külső támogatásra csak elvétve számíthatnak, másrészt pedig nem könnyen jutnak oly helyzetbe, hogy nagyobb összegnek megtakarítását célba vehetnék; *de félre tehetnek mégis egy-egy koronát* heti keresményükből, ha meg van bennük a kellő törekvés és a felelősség azon tudata, melylyel családjaiknak tartoznak. Ez a csekély összeg még a legszerényebb háztartásnál sem lehet számot tevő akkor, ha nemesebb célok megvalósítására szolgál és még anyagi gyarapodás alapját is képezi.

Azáltal pedig, hogy ezt a **Takarék- és Hitelszövetkezetet** egyesületünk kebelében felállítani szándékozunk, azt akarjuk elérni, *hogy a költségek legnagyobb részének megtakarítása mellett tagjainknak a kölcsön olcsóságát biztosítsuk a nélkül, hogy ez a befizetések után járó szokásos kamatozás rovására esnék.* A más szövetkezeteknél divó **előzetes költségek**, melyek a kölcsönöket tetemesen megdrágítják, **nálunk teljesen elesnek**, és az egy korona beiratási díjon kívül, mely a felszerelés beszerzésére fordítatik, a tagokat semmi néven nevezendő kiadás nem fogja terhelni.

Ennek megfelelően történik a szövetkezeti ügyek ellátása is. A tagok által választott vezetői a szövetkezetnek hivatottak lesznek azt a **családias összetartozandóságot** ápolni és fentartani, mely a »Kitartás«-egyesületünket is összetartja és gyarapítja, de egyúttal biztosítékát is fogják képezni annak a jóakaró gondoskodásnak, mely a tagok legszerényebbikének is mindenkor kész lesz segítő kezét nyújtani, ha az élet bajai ránehezednek.

A hitelt minden tagnak jogában áll igénybe venni a megszabott módozatok mellett, ha három hónapon keresztül tagsági kötelezettségeinek eleget tett, vagy egy teljes részjegyet (100 koronát) befizetett, mert e tekintetben a tagok és az egyesület érdekein kívül semmi más szempontok nem játszanak szerepet.

Felkérjük tehát mindazon tagjainkat, akik ezen szövetkezetbe belépni óhajtanak, hogy azt egyszerű levelezőlapon **legkésőbb e hó 25-ig tudomásunkra hozzák**, mert választmányunk ezen napot tűzte ki a módozatok végleges letárgyalására és ezzel kapcsolatosan az alakuló közgyűlést is előreláthatólag folyó

évi február hó 8-án fogjuk megtartani, hogy utánna működésünket haladéktalanul megkezd-hessük

Megjegyezzük, hogy ezen bejelentés csakis erkölcsi kötelezettséggel jár és visszalépés esetén semminemű jogi következményeket nem von maga után.

Tájékozással megjegyezzük még, hogy közvetlen környezetünkben máris 300 jegyzés történt és reméljük, hogy ezen életbe lépő intézmény üdvös voltát tagjaink is kellően méltányolni fogják és nem zárkoznak el oly közreműködéstől, mely hivatva lesz mindnyájunk jólétét elősegíteni.

Szent László király ereklyetartója.

Szemképrázttató és egyenkint is egész vagyont érő ragyogó műkincseink között szent királyaink ereklyetartói, ha talán nem is fény és pompa, de mindenesetre változatos történetük következtében a legérdekesebbek közé tartoznak. Az érdekességet nemcsak műbecsük, hanem a hozzájuk fűződött évszázados történet adja meg.

Ebből a szempontból indulva ki, kétségkívül legérdekesebb a szent László királyunk ezüst mellszobra, melynek belsejében a szent koponyájának egy részét őrzi a győri székesegyház. E szemeit kimeresztő mellszobor ruhája zománcozott diszű, mel-lén nagyobb pajzsban Magyarország zománcozott czi-mere; két oldalt kisebb pajzsokban az Árpád-házi királyok czimere, a kettős kereszt. A most látható korona újabb korból való.

A kérdésre, hogy ez a szobor mikor készült, határozottan nem felelhetni. Midőn László királynak 1192-ben a szentté avatása következtében, testét sirjából kiemelték, erről a tudósítás csak annyit mond, hogy a diszes márványravatalon fekvő szent test »királyszerű kamuka lepedőben« azaz biborszínű selyemkelmébe volt burkolva, drága kővel vagy gyémánttal díszített aranykoronával fején, s arany királyi pálczával kezében, ezüst koporsóban letéve.

Legelőször 1273-ban találunk említést téve sz. László fejereklje tartójáról Lodomér nagyváradi püspök okiratában. Ebben az okiratban azt az érdekes adatot találjuk, hogy a nagyváradi székesegyházban, hol az ereklyét őrizték, pörös ügyekben sz. László fejére tették le az esküt, még pedig a döntő esküt. Ez az istenitéletnek egy szelidebb neme volt.

A krónika azonban ennél sokkal érdekesebb legendát tartott fenn számunkra a szent fejről. Az ugynevezett Illésházy-Dubniczi-féle krónikában olvastuk, hogy 1345-ben, Lajos király koronáztatása utáni 3. esztendőben gyümölcsoltó Boldogasszony táján a székelyek az akkor köztük lévő kevés magyarral a tatárok sokasága ellen indulván, három napi folytonos harcban karddal levágták a tatárokat. És míg ez a háboru tartott, sz. Lászlónak feje a nagyváradi templomból eltűnt. Midőn azután az egyház őre a fejet keresve a sekrestyébe lépett, a szent fejet helyén találta, de úgy átizzadva, mintha csak elevenen valami nagy munkából tért volna meg. A tatárfoglyok pedig azt beszéltek, hogy nem a székelyek

verték meg őket, hanem gyors lovon ülő nagy vitéz aranykoronával fején és kezében bárdal, hatalmas ütésekkal tette őket tönkre. A vitéz feje fölött pedig a légben csodás fényességű szép asszony — a Boldogságos szüz — látszott koronával fején.

Ez a legelső ereklyetartó azonban valószínűleg tűz által elpusztult. A Zsigmond király által 1406-ban kiadott okirat mondja, hogy midőn Zsigmond király Nagyváradon jártában meglátogatta a székesegyházat, s ott a maga nyugvó helyét akarta kijelölni, a káptalan arra kérte, hogy újabb okiratban erősítene meg a királyi adományokat, mert néhány év előtt a sekrestyében tűz keletkezvén az összes okiratok, az egyház kincse, szent László ereklyetartói stb. elégték. Negyven év múlva Dominisi János nagyváradi püspök korában, ki Várnánál Ulászló királyal elesett. 1443-ban a böjt ötödik vasárnapján a nagyváradi székesegyház két tornya közül az egyik a déli karének idején ledőlt. E torony alatt volt a boltozott sekrestye, ahol szent László fejét és mind a két kezét őrizték és a nép látogatta. Mivel pedig a mondott napon az ereklyéket nagy népsokaság látogatta, az egyház őre valami okból nem helyezte vissza szent László fejét a szekrénybe, hanem ott hagyta az oltáron. Midőn tehát a torony ledőlt, szétrepeszté a boltozatot és a sekrestyében lévő szent ereklyéket romokkal és nagy kőrakással betemette. Az összecsendült ezernyi nép azonnal hozzálátott a romok eltakarításához, ami napnyugtáig sikerült is. És ime, szent László fejét azon a helyen, ahol hagyatott, épen, minden sérülés nélkül találták. Sőt ami legnagyobb csodának látszott, felette közvetlen oly nagy kő állott, hogy emberi kar körül nem foghatta volna, és ez egyedül elég lett volna arra, hogy az ereklyét tartójával együtt apróra összetörje. De a többi ereklye is, nevezetesen szent László két keze vagy karja, valamint szent Ágotának a török berohanások miatt Aradról Váradra hozott karja mind sérületlen maradt.

Száz esztendővel később nagy veszedelem fenyegette a szent fejet. Mert ami a tatárjárást, török dúlást elkerülte, amit az elemi csapások megkíméltek, vallási villongások és belháborúk által enyészett el. Így történt sz. László fejereklje-tartójával is. 1565-ben Zápolya János Zsigmond engedelmével, vagy talán egyenes parancsára feltörték szent László sirját és a szent király csontjait csufosan széthányták. Ez alkalommal tűnt el, úgy látszik a váradi székesegyházból szent László fejereklje-tartója is. Katona, a híres történetíró szerint Napragyi Dömötör erdélyi püspök ama protestánsok kezéből váltotta ki, kik szent László sirját 1565-ben feltörték. Napragyi az erdélyi püspökség eltörlésével Győrre ment, magával vitte oda a fejereklje-tartót, mely mai napig is Győrött van. Egy más forrás szerint Napragyi előre látván a reformáció folytán bekövetkezendő zavarokat, valamint a híres nagyváradi székesegyház lerontását, mint ezt Rákóczy György meg is tette, a templomból építtetvén a váradi erősséget, már előbb vette magához szent László fejét.

Mindenesetre valószínűbb az, hogy az ereklye egy ideig idegen, kegyetlen kezekben volt; amit tanúsít az a körülmény, hogy a mellszobor fején összetört, s részben úgy látszik hiányzó koronát Napragyi püspöknek 1600-ban meg kellett ujjíttatnia, mint azt a korona belső karimáján olvasható felirat mutatja: „Eppus Napragi Pragae renovari curavit a. d. 1600» (Napragyi püspök Prágában megújította az

ur 1600-dik évében). Miután a régi koronából csak egyes kisebb részleteket lehet észrevenni, a Napragyi által készített koronán a drágaköveket is álkövek, ugynevezett csehüveg, helyettesítik. Ez azt mutatja, hogy az összetört korona egy része és drágakövei idegen kézen elvesztek, mióta az ereklyetartó Napragyi püspök birtokába került.

A háborus világban azonban Győrött sem volt biztos helye. Telekesi győri nagyprépost és püspöki helynök 1683-ban a török háboru alatt épen sz. László napján volt kénytelen elmenekülni, amikor az egyház levéltárával és kincseivel sz. László fejereklye-tartóját is magával vitte és vele másfél évig bujdosott, majd Sopronban, majd Bécsújhelyt, majd Borostyánkővárában, majd Lékán és Kőszegen, míg végre szerencsésen visszakerült Győrbe 1700 óta azonban sz. László e fejereklye-tartója folytonosan a győri székesegyházban van.

A mint a XVIII. század elején helyreállították a nagyvárad püspökséget és káptalant, és tudomásra jutott, hogy a sz. László fejereklye-tartója Győrött van, a várad püspökség sürgette a visszaadását. Győrött azonban kitérőleg válaszoltak. A sürgetés ismétlődött többször, de sohasem sikerült az ereklyetartót visszaszerezni. Csak 1775-ben érhetett el a nagyvárad káptalan annyit, hogy gr. Kornis Ferenc nagyvárad prépost által gr. Zichy Ferenc győri püspöktől sz. László koponyacsontjából egy kis részecskét nyerhetett; mint azt báró Patachich Ádám nagyvárad püspöknek ez évben kelt okmánya tanúsítja.

A mellszobornak elrontását a későbbi aranyozás okozta, melynek itt nem volna helye. Pedig ily aranyozás az újabb korban 1850-ben is érte. Erre vonatkozik a mellszobor bekarczott e német fölírása is: »Hauser Renovirt 1850, 24. juli.« Eredetileg, midőn még az arcot testszin, a szemeket és ajkakat pedig megfelelő színű zománcz fedte, az arc mai torz kinézése helyett a mű- és korizlésnek jobban megfelelehetett.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

A temesvári máv. altiszti kör folyó évi február hó 7-én az »arany oroszlan« szálloda helyiségeiben zártkörű táncvizigalmat rendez, melynek tiszta jövedelme részben a kör tagjainak jól tanuló gyermekei közt, mint jutalom kiosztatik, részben pedig a kör könyvtárának gyarapítására fog szolgálni.

Ezen fényesnek ígérkező mulatságon a bálanya tisztét *Bazsó Pálné urnő*, a m. kir. államvasutak ottani forgalmi főnökének neje volt szíves elvállalni, ami már magában is ugy a multság valamint a kitűzött célznak sikerét előre biztosítja.

A máv. alkalmazottak jegykedvezményeiről. Több oldalról történt tudakozódásnak megfelelően, felvilágosítjuk mindazon tagjainkat, kik a máv. szolgálatában állanak, hogy az időleges szabadjegyek érvényének e hó végeig történt meghosszabbítása csakis abban leli magyarázatát, hogy a nyomtatvány-minták változván, azoknak elkészítése időt vesz igénybe. Ez a változás azonban az alkalmazottak jogait semmi tekintetben sem érinti és semmiféle korlátozást nem tartalmaz.

Az igazgatóság ugyanis czélszerűnek találta, a gyorsvonatu bélyegzők használatának eltörlése mel-

lett, ugy az időleges valamint az egyszeri ultra szóló szabadjegyeket oly megkülönböztetéssel kinyomatni, hogy a gyorsvonatokra jogosított jegyek más színűek illetve más nyomtatásuak legyenek, míg a többiek a szokásos pótjegyek váltása mellett csakugy használhatók mint eddig. A III. osztályu időleges és egyszeri ultra szóló szabadjegyek azonban a gyorsvonatokon még ráfizetéssel sem érvényesek.

Egyes méltánylást érdemlő esetekben, mint pl. haláleset, vagy súlyos betegség okából sürgősen teendő utazásra, a máv., továbbá a gépgyár szoros értelemben vett alkalmazottai és azok családtagjai részére kivételesen gyorsvonatra ráfizetés nélkül érvényes szabadjegyek kiállítása meg van engedve. Ezen esetekben a kérelem-nyomtatványon az ok részletes megjelölésével kell az engedélyt kérni és az ok valódiságát a felettes osztályvezető által igazoltatni, aki a kérelmet azután a maga részéről is pártolja. A jegykiállításra felhatalmazott külszolgálati ágak vezetői önmaguk és alkalmazottaik részére is csak a fent elősorolt esetekben állithatnak ki gyorsvonatra ráfizetés nélkül érvényes jegyeket. Ez eseten kívül a kedvezményt felettes üzletvezetőségüktől kérelmezni tartoznak.

Ez alkalommal kiemeljük azt is, hogy az új szabadjegyek és igazolványokat, illetve azok szelvényeit fordított irányban nem lehet használni és oly jegyek, melyeket a tulajdonos az utazás megkezdése előtt, vagy egyáltalában *tintával nem irt alá*, érvénytelenek. Ha több személy utazik egy jeggyel, azt mindenkor a *családfő, illetve a legidősebb* írja alá.

Venezuela. Ennek az országnak a története a forradalmak, a pusztító belső viszálykodások szakadatlan sora. Nincs ország több, a melynek földjét polgárainak vére annyiszor öntözte volna, mint ezét a dél-amerikai államszövetséget, bár a civilizáció virága itt virult ki először az újvilágban. A béke ezen a földön időnként csak rövid pihenése a forradalomnak, harcznak, hogy azután új erővel dühöngessen tovább. Venezuela a földkerekség legszebb országai közül való. A nagysága körülbelül egy millió kvadrátkilométer, buján termékeny síkjait 1047 folyam és folyó öntözi. A tengeröblök száma 32, kikötőnek valamennyi kiválóan alkalmas, — a tavaké ötven. Ezek között a legnagyobb a Marakaibo-tó, több mint 2000 négyzetkilométer kiterjedésű. Hires egy hegyi tava, a mely 530 méter magasságban van a tenger színe fölött. (A Csorbai-tó 1351 méter magasságban van.) A nem egészen három millió főnyi lakosság főfoglalkozása az állattenyésztés és a — forradalom. Az ország klímája meleg, olyan, mint Braziliáé, de vannak részei, a hol szinte örökös a tél. Roppant gazdagon terem a síkságon a banána, az ananász, a cukornád, a pálma és a kókuszdió. Venezuela legnagyobb folyóvize az Orinokó folyam, a melyen egy északamerikai társaság kitűnő hajói látják el a közlekedést. Az ut az Orinokón szebb legyen és érdekesebb, mint a Niluson. A venezuelai kongresszus szenátusból és képviselőházból áll. Minden 35 000 lélek választ egy képviselőt, a szenátorokat a képviselők választják, a köztársaság elnökét pedig tizenhat államtanácsos, a kiket a szenátorok és képviselők erre az aktusra együttesen delegálnak. Az elnöki szék elnyerésére azonban Venezuelában ennél sokkal használatosabb ut a forradalom, mert, mint egy angol ujság írja: a »szenátorok és a képviselők voksa meglehetősen drága, ellenben a katonaság fejenként tiz centjével

mindig kapható és megbízható egészen addig, míg egy új aspiráns nem jelentkezik, a ki szintén hajlandó ennyit megkoczkáztatni az elnökség örömeiért.

Automobil a tenger fenekén. A statisztika kimutatása szerint hónaponta átlag száznyolcvan hajó süllyed el a tengereken rakományával együtt. Ez a körülmény arra indított egy Giuseppe Pino nevű olasz mérnököt, hogy keressen valami modort az elsüllyedt kincsek megmentésére. Erre a célra érdekes járóművet talált föl, a melylyel a tenger fenekére lehet ereszkedni és megkeresni a tönkrement hajókat. A járómű gömbalaku, a melynek átmérője három méter és aczélból van készítve. Fala elég erős, hogy a víz nyomását kétszáz méter mélységben is kibírja. Belsejében elfér két ember, a ki tizenkét órára el van látva levegővel. A gömb egyik falán külön erre a célra készített kristályablak van, a melyen át a tengert lehet vizsgálni. Az olasz mérnök azonkívül egy készüléket talált föl, a mely tizenötezer köbméter vizet megvilágít és a melylyel a járómű körül levő tárgyakat csak éppen úgy le lehet fényképezni, mint a tenger színe fölött. A járómű bármely mélységben megállhat és ismét fölemelkedhetik a víz színére. Erre a célra szolgál egy villamos motor. A tenger fenekén már nem mint hajó, hanem mint automobil mozoghat tovább vízszintes vagy lejtős uton is. E mellett a benne ülők telefon utján állandóan összeköttetésben maradnak a tenger felszínén maradt hajóval. Érdekes, hogy az olasz mérnök hogyan akarja a tengerbe süllyedt értékes holmit fölhozni. A járómű falából belülről könnyen irányítható vaskarok merednek ki, a melyek úgy működnek, mint ha emberi kezek és ujjak volnának. A járómű így óriás pókhoz hasonlít, a melynek karjai a legkisebb tárgyat is föl tudták ragadni. A görög kormány már föl is hívta az olasz mérnököt, hogy találmányával tegyen kísérletet Athén művészeti remekeinek és szobrainak fölkeresésére, a melyeket Pompejus háborújának idején a tengerbe süllyesztettek.

Egy goromba törvény. 1770-ben hozták ezt a törvényt az angol parlamentben. Azóta szerencsésen el is felejtették, most kiásta a sirjából egy londoni újságíró. Szól pedig a törvény a következőképpen: Minden nő, legyen bár idős, vagy fiatal, nagyragu, vagy közönséges sorban lévő, tanult vagy tanulatlan, minden nő, legyen bár leány vagy özvegy, gazdag vagy szegény, minden nő, akiről kiderül, hogy ő felsége egy alattvalóját hamissággal csabította házassági ígéretre, csalást követ el és csalónak tekintendő. Minden olyan házassági ígéret tehát, amelyet a nő a maga kendőzésével, kábitó illatszerek, pomádénak, hamis fognak, vagy hamis hajnak használásával csalt ki ő felsége valamely alattvalójától, semmis és érvénytelen. A nő, aki ilyen eszközzel élt, elfogandó és mint csaló büntetendő. Pomádét és illatszert használni a törvény életbeléptetése napjától kezdve egyáltalában tilos, csak temetések alkalmával szabad, akkor sem oly mértékben, hogy az illat a férfiakat elkábíthatná és gyászukban megszedíthetné. Vajjon a parfüm volt-e nagyon erős 1770-ben, vagy angol urak voltak nagyon szédülők?

Nemesi előjog. I. Ferencz, Franciaország lovagias és pompaszerető királya, nagyon kedvelte a testgyakorlatot és a lovagi tornákban rendszeren maga is résztvett. Téli időben, mikor sok hó esett, udvaronczaival ostromosdit játszott, ami abból állott, hogy egy házat vagy sátrat védőkkel rakatott meg, ez

azután a támadók hólabdával addig bombázták, míg az egyik vagy másik fél föl nem adta a harczot. Egy ilyen alkalommal történt, hogy egy hólabda, melyben, hogy hatásosabb legyen, kő volt, a király fejét érte és erősen megsebesítette. Az udvari orvosnak első dolga volt a seb körül leberetválni a haját. Erre persze valamennyi udvaronc leberetváltatta a haját azon a helyen, ahol király feje kopasz lett. A polgárság is utánozni akarta a legujabb divatot, de már ezt nem türte a király méltósága. 1535-ben parancsot adott ki, melyben polgárnak, parasztnak és szolgának büntetés terhe mellett megtiltotta, hogy a haját lovagi módra leberetválja. A szigorú büntetés pedig: a kötél általi halál volt.

A folyékony levegő. Charles F. Tripler new-yorki egyetemi tanár kísérleteket tesz most a folyékony levegővel és úgy látszik, szerencsével, mert olyan módszerre bukkant, amelylyel a levegőt nagyobb mértékben sűrűsítheti, sőt a folyékony levegőt alkalmazni is megpróbálja. Ezekről a kísérletekről a Magyar Iparban a következőket olvassuk: Tripler olyan levegőt vesz, amelyet az utcákon és szabadban belélegzünk és azt egy ötven lóerejű gőzgéppel sűríti. A nyomást addig folytatja, míg az többszáz kilogrammra rug egy-egy négyzetcentiméterre nézve. Erről megközelítő fogalmat alkothatunk magunknak, ha fölteszszük, hogy az összes levegőt amely egy nagy templomban van, beleszorítjuk egy liter köbtartalmu erős aczélcilinderbe. A hengerben komprimált levegő van, de csak levegő. Most előveszik a hengert és megmelegítik. A bent foglalt levegő ki akar terjedni és evvel még nagyobb nyomás alá kerül. Nemsokára cseppfolyós állapotba megy át és egy alatta levő edényben fogják fel. Az egész műtét egy gépszerkezet segítségével történik, amely kézmozgással hozható működésbe. Ha valamivel huza-mosabban folytatjuk az eljárást, a folyékony levegő a szilárd halmazállapotba megy át, azaz megfagy. A folyékony levegő olyan, mint a víz, a levegőjég hasonlít a közönséges jéghez, de mindkettőnek egészen elütő tulajdonságai vannak. Ez természetesen, ha meggondoljuk azt a roppant hőkülönbséget, melynél a két jelenség véghezmegy. A víz folyékony halmazállapotban marad 100°—0° Celsius között. Megfagy 0° Celsiusnál. A levegő ellenben csak —220° Celsiusnál megy át a folyékony halmazállapotba és —235° Celsius körül fagy meg. A különbség tehát meglehetősen! A közönséges hőmérők egyikével sem mérhető meg ez az alacsony hőmérséklet. A higany, az alkohol, egy pillanat alatt megfagyna benne. Aki csak tíz másodperczig is beletartaná az ujját; éppen úgy elveszitené e tagját, mintha a tűzben tartotta volna. A hatás ugyanaz. Egy cseppet a tenyerünkre tartva — hevesen forrni kezd és úgy megégeti a tenyerünket, mintha tűszikrát tartottunk volna. Bámulatos hatása van a folyékony levegőnek, mint robbanó-anyagnak. Közönséges alakjában ugyan nem veszedelmes, de ha a folyékony levegőt gyapotra csepegtetjük, vagy szeszszel és terpentinolajjal keverjük: akkor igazán veszedelmes robbanó-anyaggá változik. Ami a folyékony levegő békés alkalmazását illeti, ez mindenekelőtt a gőzerőt, a villamosságot helyettesítheti és így a hajók és a vonatok üzemére lesz nagy befolyással. A hajót, a mozdonyt a folyékony levegő fogja hajtani.

SZÉPIRODALMI RÉSZ.

A rejtelmes sziget.

Regény. Irta: Verne Gyula, átdolgozta: Szász Károly.

(Folytatás.)

Ha Smith Cyrusnak, mint történetünk főszereplőjének, jellemzésével kissé hosszasan foglalkoztunk, nem mulaszthatjuk el, hogy néhány szóval kalandjainak ez előkelő segítő társát is eleve be nem mutassuk olvasóinknak.

Spilett Gedeon azon bámolatra méltó krónikások egyike volt, minők Angliában és Amerikában sűrűbben találkoznak mint bárhol másutt, — a kik nem riadnak vissza semmi személyes veszélytől, csak hogy biztos, gyors és közvetlen értesülést nyerhessenek valamely eseményről, mely őket s a világot érdekli. Az Unio nagy hírlapjai, minő a »New-York-Herald«, valódi nagyhatalmak, s képviselőik nem hiányozhatnak semmi nevezetes eseménynél. Ilyen volt Spilett Gedeon is. Kitünő tollu, eszmékben gazdag, világlátott ember, a ki katona és művész volt egyszerre; fáradságtól vissza nem riadó, sőt az ut alkalmatlanságai és veszélyei iránt teljesen érzéketlen ember, éppen arra született, hogy ágyugolyók süvöltése közepett irjon harci tudósításokat, s örvendjen a veszélynek és szemébe ne vessen annak, a mi a toll embereit rendszeren elsápasztja.

Ő is jelen volt minden csatában. Baljában revolverét jobbában irónját tartotta. Tarczájában majd csataképek vázlatait rajzoló, majd az eseményeket jegyezgeté. A humor volt egyik erős oldala. Ő volt, a ki a Fekete-folyam melletti ütközet után, csak hogy a távirtdai hivatalban helyét másnak ne legyen kénytelen átengedni és senki által meg ne előztethessék, a biblia két első fejezetét táviratozta, míg a döntő hír megérkezik. A tréfa kétezer dollárba került a »New-York-Herald«-nak, de szívesen megfizette, — mert ő kapta az első tudósítást a csata eldőlteréről.

Spilett Gedeon körülbelül 40 éves lehetett; magas termetű, vörösre hajló sárga szakállu, nyugodt, de eleven, gyors, éles tekintetű ember volt. Testalkata erős, és uti fáradsalmak s testgyakorlások által teljesen edzett volt.

Smith Cyrus felüldülvén sebeiből, megismerkedtek s nagy barátságot kötöttek egymással.

Ily két embernek nagy szüksége volt egymásra; mert gondolni lehet, hogy egyáltalában nem volt kedvök, tétlenül adni meg magokat sorsuknak. Foglyul esvén, nem gondoltak egyébre, mint a szabadságra. Megismerkedvén, kicserélték gondolataikat. El voltak határozva, felhasználni a legelső alkalmat; ami azonban, meglehet, soká is várathatott magára. De mindkettőjüknek jó tulajdona volt a vállalkozási szellem és mindenre kész bátorság mellett: a türelem.

Nemsokára egy harmadik is szegődött hozzájuk: Smithnek néger szolgája Nabuchodonozor, ki azonban csak a rövidebb Nab névről értett s ki ura elfogatását megtudván, nem nyugodott, míg utána nem szökött Richmondba. Oda be lehetett szökni, de ki nem; sokkal jobban őrizték; s kivált Smith Cyrust, ámbár a városban szabadon járhatott, sokkal inkább szemmel tartották, semhogy a szökésről szó is lehetett volna.

Egy körülmény váratlanul segítségökre jött. Említettük, hogy Grant erősen ostromolta Richmondot. Lee (délserégi) tábornoknak hirt kellett volna adni a veszélyről, melyben Richmond forog s segélyt kérni tőle. De az ostromló seregen át ez lehetetlen volt. Egy dühös délpárti, valami Forster Jonathán, arra ajánkozott, hogy ő léghajóval kiszáll Richmondból s hirt visz Lee tábornoknak. Terve elfogadtatott. A léghajó elkészült s készen volt indulásra. Márczius 18-ikára volt az indulás kitűzve. Midőn már a léghajó a város egy nyílt terén, czölöpökhöz kötelekkel volt megerősítve, s csak a kitűzött órát várták volna az indulásra, a fölebb említett vihar oly erővel támadt föl egyszerre, hogy czélszerűbbnek látszott az indulást másnapra halasztani — remélve, hogy akkorra a vihar lecsendesedik. E remény azonban nem teljesült. A vihar egész éjjel és egész másnap, nemhogy csöndesedett volna, de még folyvást növekedett. A léghajó csak ott az előbbi helyén maradt kikötve.

Ez este Smith Cyrust egy ismeretlen ember szólította meg az utcán. Ez egy Pencroff nevű tengerész volt, északról való szintén, a ki kapitányának, Brown urnak, tizenöt éves fiát, Harbertet, bizonyos családi ügyben (örökség tárgyában) Richmondba kísérte — s az ostromzár által itt szorítottatott. Pencroff ismerte Smith Cyrust; ez őt nem. Tehát akkor este így szólította meg:

— Smith ur, megunta-e már Richmondot?

Smith élesen szemébe nézett az embernek, a ki őt így szólította meg. De az halkan így folytatta:

— Van-e kedve megszökni?

Erre fölvilágosítások következtek. Pencroff megismertette magát, elmondta, hogy került Richmondba, s hogy gondol onnan menekülhetni, urának fiával, a fiatal Brown Harberttel együtt. Itt ez a léghajó, kikötve. Őrzik is, nem is. Az éj sötét. Néhány merész ember kell — egy őrt leszurni, — négy kötelet elmetezni — magukat a bőszi viharnak kitenni . . .

Smith Cyrus csak azon csodálkozott, hogy nem jutott ez neki eszébe. De nem az az ember volt, a ki a jó gondolatot eldobja, csak azért, mert mástól származott.

A léghajó hat emberre volt számítva.

Pencroff az eszme feltalálója s védence a fiatal Harbert, az kettő. Smith Cyrus, barátja Spilett Gedeon az ujságíró s szolgája Nab, — az mindössze őt.

Harmadik fejezet.

A szökés.

Smith Cyrus tehát beleegyezett a Pencroff tervébe.

— Jól van, — mondá — szökünk.

Bátran beszélhetett többesben. Hogy hű rab-szolgája Nab, őt minden kérdezősködés nélkül akár a világ végéig is kész lesz követni: abban semmi kétsége nem lehetett. De abban sem kételkedett, hogy barátja Spilett, a hírlapíró, kész lesz a vállathoz csatlakozni.

Föltevéseben nem is csalódott. Amint a tervet Spilettel közölte, ez azonnal késznek nyilatkozott a csatlakozásra. Ő is csak azon csodálkozott, hogy egy ilyen egyszerű gondolat nem jutott eszébe ket-

tejök közül valamelyiknek, hanem egy egyszerű tengerész által kellett magokat megelőztetniök.

— Mikor indulunk? — kérde.

— Ma este 10 órakor — felelt Smith Cyrus. — S adja Isten, hogy a vihar addig le ne csöndesedjék. Pompásan fogunk repülni, mi öten!

— Meghiszem azt, — mondá Pencroff, ki szintén jelen volt az értekezleten.

Ezzel bucsut vett a más kettőtől s visszatért szállására, a hol a fiatal Brown Harbertet hagyta volt. E bátor gyermek is be volt már avatva a tengerész tervébe, s nyugtalanul várta már a mérnöknek tett ajánlat eredményét. Látjuk, hogy mind az öten el voltak szánva a lég és vihar esélyeinek oda-dobni magokat, csak hogy mostani helyzetökből menekülhessenek.

A vihar csakugyan nem is csillapodott és sem Forster Jonathán, sem társai, nem is gondoltak arra, hogy vele szembeszálljanak. Borzasztó nap volt. A mérnök csak egytől tartott; hogy a léghajó, kikötve a földszinén s ide-oda csapdostatva a vihar által, nem szakad-e össze, mielőtt köteleit elvagdoshatná. Egész nap fel s alá járt, mintha csak czél nélkül sétálgatna s mindegyre térült-fordult és visszatért a léghajó közelébe. Pencroff is ugyanazt tette, zsebeibe dugott kezekkel, ha kellett, ásítózva is, mintha unná magát és semmi gondja, se gondolata nem volna.

Az est leszállt. Az éj nagyon sötét volt. Sűrű ködök ereszkedtek le, mindent elborítva. Hóval vegyes eső hulldogált. Hideg volt. Ugy látszott, a természet fegyverszünetet parancsol az ostromlók és ostromlottak között s az ércágyukat a felhők mennydörgéseivel hallgattatja el. A város utcái el voltak hagyatva. Oly borzasztó idő volt, hogy öröket sem láttak szükségesnek a tér s a kikötött léghajó őrzetere kiállítani. Minden kedvezett a menekülők vakmerő vállalatának; — de maga a vállalat volt nyaktörő, ha sikerül . . .

Féltizkor Smith Cyrus és társai, különböző oldalak felől a térre suhantak, melyet a szél által félig kioltott gázlámpák csaknem egészen sötétben hagytak. Még a roppant léggömböt is alig lehetett látni, amint a szél majdnem egészen a földhöz lenyomva tartotta. A homokzsákokon kívül, melyek a szükséges tulsulyt képezték, a léghajóhoz kötött kosár egy erős kötéllel volt a tér egy czölöpjéhez vaskarikával erősítve.

Az öt menekülő a léghajó mellett találkozott. Senki sem vette észre őket; oly sötét volt, hogy egymást is alig láthatták.

Smith Cyrus, Spilett Gedeon, Nab és Harbert, egy szót sem szólva foglaltak helyet a léggömbhöz kötött kosárban; míg Pencroff, a mérnök rendelete szerint egyenként oldozgatta el a homokzsákokat tartó köteleket; míg csak az utolsó, a vaskarikába fűzött kötel tartotta már a léghajót. Az egész műtét néhány percet vett igénybe. Most Pencroff is a kosárcsónakba ugrott.

E pillanatban egy eb szökött utánok a kosárba. Top volt, a mérnök kutyája, mely elszakítva lánczát, ura után iramodott hazulról s nyomán szaglászva utolérte a szökevényeket. Smith Cyrus félve a tulsulytól, vissza akarta küldeni a kutyát.

— Eh, — mondá Pencroff, — egygyel több vagy kevesebb, mit sem tesz. A léggömb úgy is hat utasra van számítva. — S ezt mondván, egyszersmind két homokzsákot kiürített. S ezzel újabb vezényszót nem is várva, eloldotta az utolsó kötelet, és a lég-

gömb, a széltől egyszerre felkapva, rézsut irányban a magasba reppent, két magas ház kéményét zsuroolva a rajta lebegő kosár oldalával.

A vihar irtózatossal erővel bontotta ki szárnyait. Egész éjen át szó sem lehetett róla, hogy leszállani próbáljanak; s mire megvirradt, a szárazföld minden nyoma végkép eltűnt a láthatárról. De a tengert sem láthatták: sűrű köd borította el a földet előlök s vette őket is körül. Felhők szürkületében utaztak, mondhatatlan gyorsasággal . . .

S most már tudjuk, kik voltak a léghajó merész utasai és honnan jöttek, s hogy merték magokat a legborzasztóbb vihar idején a levegőre bízni. Nem volt más választásuk.

Negyedik fejezet.

A keresés.

Említettük, hogy a hajótört léggömbből csak négy utas szállott ki. Az ötödik — s az eb eltűntek. A hiányzó utas pedig az expedíció vezére s lelke: Smith Cyrus volt.

Elképzelhetni utitársai kétségbeesését annak eltűntén, a kit főnökük gyanánt tiszteltek.

Különösen Nab, a hú szolga, sirt dühében, fájdalomban.

— Keressük, keressük! — kiáltá kétségbeesve.

— Ugy van, Nab, — mondá biztatólag Spilett

Gedeon — keressük és fel is fogjuk találni.

— Élve?

— Mindenesetre.

— Tud-e uszni? — kérde Pencroff.

— Tud, — felelt Nab. — Aztán Top is vele van.

De a tengerész a tenger bömbölését hallva, szomoruan rázta fejét.

De bármily kevés sikerrel kecsgetett is a vállalat, elveszett főnökük életben találhatásának reménye, s bármily fáradtak s kimerültek voltak is, rögtön keresésére indultak. Este felé volt, s az egész tájt befogó köd még sűrűbbé tette a szürkületet. Azt sem bírták kivenni, nagyobb szárazon, vagy szigeten, vagy épen kis szigetkén vannak-e? Igyekeztek tájékozni magokat, s arra felé indultak, a hol a partot vélték, melyre kiszállottak. Meg voltak győződve, hogy alig néhány percze mult, mióta Smith Cyrus kisodortatott a léghajóból a hullámok által. Csakugyan kevés percze mulva a part szélén voltak, a tengerrel szemben, mely hangos bömböléssel ostromolta a köves partot.

A part általában sziklás természetű volt, egyenetlen, s itt-ott majdnem járhatatlan. A sziklák repedékeiből egyenként vagy csapatokban, tengeri madarak röppentek ki s vijjongásaikkal növelték a vihar lárámáját. Kétségkívül szokatlan dolog volt előttök: embereket látni e pusztaszigeten.

A hajótöröttek a part hosszában indultak a keresésnek. Időről-időre meg-megállottak.

Elkezdettek kiabálni egyenként, de hasztalan. Azt hitték, ha Cyrus nincs is oly állapotban, hogy jelt adhasson magáról: a kutya ugatással fogja viszonzni kiáltozásukat. Mind a négyen egy csoportba álltak össze szoroson s egyszerre kezdtek kiabálni. Hasztalan! semmi válasz.

A dagályban levő tenger áramlata egészen más irányba sodorhatta a mérnököt. Megfordultak tehát, s déli irányban kezdtek követni a partot, a merre tudniillik a víz sodra tovább ment, kiabálásaikat időről-időre ismételték.

E közben a part hajlása, melyet a szürkületben követtek, észrevétlenül kitérítette őket utjokból, s egy pár órai kóborlás után ismét egy partmagaslathoz jutottak. Meg kell győződniök, hogy egészen kis szigetekcskén vannak, melynek hossza alig egy pár tengeri mértföld, szélessége pedig sokkal csekélyebb. Ott, a hol most állottak, egy sebesen omló folyamszerű tengerszoros volt, melyen túl egy nagyobb sziget vagy száraz szürke körvonala rajzolódott a láthatárra.

A szigetekcske, melyen voltak, száraz, növénytenyészet nélküli volt, mintha csak most emelkedett volna ki a tengerből, vagy időről-időre víz alatt szokott volna lenni. A köd homályában, mely mindenfelől környezte, azt sem lehetett kivenni, valamely szigetcsoporthoz tartozik-e a mellette levő nagyobb szigettel együtt, melynek magaslatait a ködben is kivehették.

Az éj azonban csak telt. Éjfél felé kitisztult az ég s csillagok tűntek föl rajta. Ha Smith Cyrus velők lett volna, azonnal figyelmeztette volna társait, hogy e csillagok nem az éjszaki félgömb megszokott csillagai. A sarkcsillag nem látszott ez új égen; a tetőponton egészen más csillagzatok ragyogtak, mint a melyeket ők ismertek, s a déli sark közelében a Dél keresztje tündökölt. Hajnal felé, — s ez már márczius 25-ének hajnala volt — vékony ködpára kezdett emelkedni a tenger színéről, s ismét homályba borította a láthatárt. A nyugoti részén látszott part is megint eltűnt szemeik elől.

(Folyt. köv.)

A tenger árvája.

— Egy tengerész elbeszélése. —

Másodsegéd voltam, hajónk neve »Eagle« (sas) volt. Newportból Fokvárosba kellett vitorlázunk, onnét Melbournebe és Callasba. A hajó kapitányát Blackettnak hívták, a fősegédet Bitting Józsiásnak, saját becsületes nevem Robaad Humphrey. Hajónk kitűnő vitorlázó és elég erős volt, hogy még a legzavargóbb tengeri viharok is ellent álljon. Erre ugyan szükség is volt, mert kemény megpróbáltatások vártak arra.

Az első két hétben az idő kedvezett, majd északkeletről, majd északnyugatról fújt a szél. De midőn a 20-ik fok északi szélességére értünk, az ég besötétedett, a nap alig látszott és borzasztó szél kerekedett. Mindenki ott volt a fedélzeten és erősen dolgoztunk, a vitorlákat bevontuk. Három napig és ugyanannyi éjjelen át senkinek közülünk nem jutott eszébe csak egy percziglen is behunyni szemeit és nappal is oly sötét volt mindig, hogy alig láthattuk egymás arcát. Sok vihart értem életben, de ehhez hasonlót még soha sem. A hullámok némelyike ötven lábnyi magas volt. De hajónk emberül tartotta magát és oly könnyen hasította a tengert, mintha cserdugas lett volna.

Negyedik napon a vihar lecsendesült és vitorláinkat ismét kifeszíthettük. Szerda volt és én voltam az őrállomáson. Előre mentem a hajó orra felé, elővettem távcsöveget és a láthatáron belül egy fehér pontot pillantottam meg. Blackett kapitány éppen a fedélzetre jött s ő is odatekintett, ahová én.

— Ez valami hajó lehet, amelyet baleset ért. — ugymond hozzám — önnek jobb szeme van mint nekem, nem veheti-e ki, minő színű lobogója van?

— Nem, uram — válaszolék.

— Közeledjünk, talán segíthetünk — mondá a kapitány.

Megtettük. Csakugyan hajó volt, mintegy 800 tonnás. A csónakot lebecsátottuk. Harmadmagammal oda eveztem. Még csak egy vitorlája volt, igen mélyen ment a tengerbe s láttuk, hogy ez nem fogja magát sokáig tarthatni. Egészen elhagyatottnak látszott. Ketten fölmásztunk, a harmadik a csónakban maradt. Egy lelket sem lehetett se látni, se hallani. Egy üres koporsóban több életjelt találhattunk volna, mint e hajóban. Lementem a hajó üregébe, midőn valami vékony hang ütötte meg fülem dobhártyáját.

— Ohó! — kiált föl tengerészársam — a hajó legénysége itt hagyta szegény cziczáját.

— Macska? — kérdém, midőn én is hallottam a hangot — ez nem macskanyávogás. Ez gyermek. Jer utánam!

Beléptem a szobába, mely oly szűk volt mint egy skatulya és most még tisztábban lehetett a siránkozó hangot hallani. A földön női ruhák heverték és ezek közt ott feküdt egy női holttest, karjai közt pedig csecsemő, alig 9-10 hónapos. Fiatal nő volt, alig több 26 évesnél és életében szép lehetett, de most arca nagyon halovány lett, mintha csak kretából lett volna. A gyermek még nem tudott fölülni. Karjaimra fogtam azt. A szegény teremtés egészen nedves és hideg volt. Anyja ruhái is egészen vizesek. Hihetőleg a fedélzetről a hullámok üzték volt ide, hogy itt meghaljon.

Ki volt e nő? Nem tudtuk. Semmiféle hajóbeli iratokat nem találtunk, még a hajó nevét se, mert az már víz alatt volt. Talán a hajókapitány neje volt, s ezt a habok nyelték el. Vagy a legénység megfélekedett róla, midőn mentőcsónakokban elhagyta a hajót. Levettem felöltömet s azzal takartam be a gyermeket. A többi szobákat is megtekintettük, de ezek mind üresek voltak. Az anyát nem vittük magunkkal, minek is? A hajó úgy is nem-sokára el fog sülyedni, gondolám. Hirtelen imádságot mondtam el magamban leikeért. Szomorú egy látvány volt e fiatal nőt így halva megpillantani, élő gyermekkel karján. Midőn távoztam, még egyszer oda pillantottam s majdnem úgy tetszett nekem, mintha tudná, hogy gyermekét elválasztják tőle.

Visszaindultunk az »Eagle«-re.

— Mit hoz ön itt, Robaad? — kérdé a kapitány.

— Kis gyermeket — válaszolék s kissé föl-takartam.

— Jól van, jól, csak viseljék gondját — szólott Blackett kapitány elérzékenyülve.

Első dolgom volt, hogy a gyermeknek tejet adjak. De ügyetlen voltam, nem tudtam azt szájába önteni, mind kifolyt a kanálból. Nekem is vannak gyermekeim otthon, de soha se láttam, mint eteti őket nőm. De a pinczér értett ahhoz s így végre boldogultunk vele. De ruháról is kellett gondoskodnunk a tenger árvája számára. A kapitány egy pár ingét oda adta, hogy abból készítsünk neki mindent, amire szüksége lehet. Ugyanaz az ember, aki neki tejet adott, a szükségeseket meg is varrta.

— Föloldom önt a szolgálattételtől, — mondá a kapitány — csak a gyereknek viselje gondját. Hány hónapos lehet? — kérdé.

— Még nincs egy éves — volt válaszom.

Mindnyájan azt reméltük, hogy ezt a kis teremtést föl fogjuk nevelhetni s derék tengerészt

nevelünk belőle. Pedig sok bajunk volt vele, mosni, öltöztetni, etetni kellett. Gyönyörű fucska volt, szemei oly kékek, mint a legderültebb ég. Sokszor órákig néztem azt, midőn meztelenül ott feküdt előttem, ha mosolygott, szemeim könnyeztek. Mindnyájan szerettük őt, sokszor felhoztuk a fedélzetre, vitorlába fektettük és ringattuk, ha nap süttött s szép idő volt. Lassankint ő is mindnyájunkat ismert.

A 28-ik foknyi szélesség alatt kedvező széllel vitorláztunk, midőn Claw pinczér feljött hozzám és mondá, hogy a gyermek görcsökben szenved, talán fogai jöttek. Azt hittük, hogy ez majd el fog mulni, mert később jobban lett. De másnapon Claw szomorú arcczal jött s mondá:

— Mr. Robaad, a kis Jimmy — Jimmynek neveztük el — elment, hogy anyját fölkeresse.

Fölugrottam s kérdém, mit ért ez alatt.

— A mi kis gyermekünk meghalt.

Lefutottam s oda lent találtam a kapitányt, ki a meghalt gyermek fejénél állott könyező szemekkel. Azt hittem, megöl a fájdalom, annyira szerettem a gyermeket. Zokogtam és sirtam, mint anyja sem sirhatott volna jobban. A kapitány vállamra tette kezét s azt mondá:

— Mr. Robaad, legyen fér... — de többet nem tudott mondani, könnyek fojták el hangját.

Ha egy szép amerikai vagy keletindiai madarunk elvész, mennyire sajnáljuk azt, hát még egy gyermek, embertársunk! Azért mentettük meg őt elhalt anyja karjaiból, a sülyedő hajóból, hogy most köztünk haljon meg?

— Meghalt, — mond a kapitány újra — Isten akarata volt. Megtettük kötelességünket iránta, Mr. Robaad, többet nem tehattünk.

— Ah, — mond a pinczér — bizonyosan anyjának volt szüksége reá, az hívta őt el.

— Igen — szól a kapitány — és az Isten meghallgatta kérését.

Nem bírtam őt felöltöztetni a temetésre, Clawra bíztam azt. Ez vitorlaágyat készített számára s abba fektette, kis kezeckéit összekulcsolta és szőke haját lesimitotta fejcskéjén. Mindnyájan oda jöttek, hogy utolsó istenhozzádot mondjanak. Másnapig ott hagytak kiterítve, betakaratlanul. Verőfényes, szellős reggel volt, a tengerészek körülvitték a gyermek holttestét. Egyikünk elmondotta fölötte a halotti imádságokat, a vitorlaágyat összevarrták, 3 fontos golyót kötöttek lábaihoz s lebocsátották azt a tenger mélyébe. 25 év mult el azóta. Saját gyermekeim felnőttek, unokáim vannak, de — Isten bocsássa meg bűnömet — egyiket sem bírtam annyira szeretni, mint szegény kis Jimmymet, a tenger árváját.

A próba.

— Történelmi apróság. —

Midőn I. Napoleon fénykorát élte s csaknem az egész Európát hatalmában tartva tetszése szerint döntött fel trónokat s emelt helyettök másokat, Spanyolország királyává testvérét, Józsefet tette. A spanyol nép nem nagy lelkesedéssel fogadta az új uralkodót, de kénytelen volt meghajolni a francia csapatok szuronyai előtt s Murat, a főparancsnok, Nápoly későbbi királya, erélylyel és hathatósan támogatta a napoleoni spanyol trónt.

Ennek daczára József király nem érezhette magát nyugodtan székvárosában, Madridban. A

nemzeti párt fegyvert fogott és a legnagyobb elszántsággal küzdött a francia hódítók ellen. A sevillai központi junta osztá a parancsokat s az ellenálló csapatok élén oly kitűnő katonák állottak, minat Mina, Moreno, O'Donel, Empecinado, Ballasteros, kik Murat 3000,000 emberének sok munkát adtak, s a francia hadsereg összeköttetését a külfölddel gyakran sikerült elzárniok.

Egy alkalommal Murat rendkívül fontos sürgönyt akart Lissabonba küldeni, csakhogy az összeköttetés a kikötővel el volt zárva. Mivel pedig a sürgönynek okvetetlenül rendeltetése helyére kellett érkezni a módon törték a fejöket, mely szerint a fölkelők éber figyelmét kijátszhatnák. Nagy zavarában Murat a madridi orosz követhez, báró Stroganowhoz fordult, miután az orosz czár és Napoleon közt barátságos viszony ált fenn.

S Stroganow szívesen nyújtott segédkezet Muratnak, a sürgöny rendeltetési helyére juttatásában.

A lissaboni kikötőben horgonyoz egyik admiralunk Siniarin, — mondá. — Oroszország barátságos viszonyban van Spanyolországgal s nem kétkedem, hogy ha egy orosz futár megy Madridból Siniarinhoz, a spanyol fölkelők nem fogják azt feltartóztatni. Válaszszon ki tehát egy megbízható embert, akinek a szíve helyén van, s aki oroszul és németül beszél, közölje vele a sürgönyt szóbelileg, s küldje hozzám, én aztán ellátom orosz egyenruhával s a szükséges iratokkal s Isten nevében utnak bocsátjuk.

Murat azonnal utána nézett s akadt is egy fiatal tiszt, aki késznek nyilatkozott e nyaktörő vállalatra. A tisztet Lackinskynek hívták, lengyel származású volt s alig tölté be 18-ik évét. Murat csak pár perczig beszélt az ifjuval s azonnal tisztában volt vele, hogy emberére talált. Megadta neki a szükséges utasításokat, Stroganow ellátta orosz sürgönyökkel és igazoló iratokkal s a fiatal Lackinsky orosz császári testőrtiszt egyenruhában elindult.

Az első két napon minden jól ment. Találkozott itt-ott guerillerosokkal, de ezek könnyű szerrel tovább eresztették. A Tajo mellett, Talavera de la Reina közeleiben azonban egyszerre rendezett spanyol csapatokra bukkant, melyeket Castanos tábornok vezényelt. Az első őrcsapat, melylyel találkozott, azonnal elfogta s a tábornok elé vezette.

A fiatal ember tudta, hogy utolsó órája ütött, ha ezek akármiképp megsejtik, hogy ő francia katona, erősen feltette tehát magában, hogy egyetlen francia szót sem ejt ki, akármily csellel akarják is azt belőle kicsalni.

— Ki ön? — kérdé tőle Castanos francziául s átható szemekkel figyelte Lackinsky vonásainak legkisebb mozdulatát. A fiatal ember azonban tudott uralkodni azokon s a legnagyobb nyugodtsággal felelt németül:

— Nem értem önt.

A tábornok előhívatta hadsegédét s általa folytatta a kihallgatást német nyelven; Lackinsky felváltva hol németül, hol oroszul válaszolt. Azalatt több felkelő tiszt gyült össze, kik szigorú arcczal méregették a fiatal embert, kiben kémet sejtettek. Végre előhívtak egy parasztot, ki nem rég járt Madridban.

— Jól nézd meg ezt az embert, aki azt állítja, hogy orosz, mi francziának tartjuk, — szól hozzá Castanos.

A paraszt arczába tekintett s felkiáltott:

— Jól sejtették az urak, mert ez itt francia. Midőn közelebb Madridban jártamkor szénát kellett szállítanom a francziáknak, a szállítmányt épen ez a fiatal tiszt vette át tőlem. Ezer közt megismerném.

A felkelők e tanúságra sürgették a fiatal ember felakasztását, Castanos azonban mérsékletre inté őket.

— Ez a paraszt tévedhet, — szól — s nem lenne tanácsos egy meggondolatlan elhamarkodás által Oroszországot magunkra haragítanunk. A fiatal ember mindenesetre gyanus, s egyelőre itt marad, amíg igazolására több bizonyíték nem érkezik mint levelei.

Ezzel bezárták egy üres szobába s erős őrizet alatt tartották. A fiatal ember helyzete kétségkívül kritikus volt, amit még súlyosabbá tett az a körülmény, hogy husz óra óta nem evett, átkozottul éhes volt, s a felkelőknek, amint látszik, eszökbé sem jutott őt megvendégelni. Éhségtől bágyadtan feküdt egyszerű pamlagán s a kimerültségtől elszunyadt.

Egyszer csak az ajtó megnyílik, egy gyöngéd női alak közeledik hozzája, kezét vállára teszi s halk hangon kérdi tőle:

— Voulez-vous souper, monsieur, — akar-e vacsorálni uram?

Lackinsky fölrezzent e hangra s már a nyelve hegyén volt a francia válasz, midőn szerencsére eszébe jutott, hogy francziául nem szabad értenie, különben ez a vacsora az utolsó lesz.

Felült tehát a pamlagon s udvarias hangon németül kérdé:

— Mit parancsol, asszonyom?

A hölgy ismétlé a kérdést németül s az ifju most már mohón felelte, hogy csak ide vele, minél előbb!

— Látjátok, hogy nem francia, — szól a tábornok, midőn a nő kísérletéről jelentést tett neki s elrendelte, hogy vacsorát vigyenek a fogolynak.

Habár a próbát kiállta, Lackinskyt nem bocsátották szabadon, éjjel is abban a szobában maradt. A fiatal ember megadással fogadta sorsát; erősen remélte, hogyha el nem árulja magát, végre is csak szabadon bocsátják s nyugodtan hajtá fejét álmokra. Fiatal embernek édes álmai vannak s Lackinsky is oly mélyen lealudt, hogy háromszor is kellett szólitnia annak a rejtélyes alaknak, aki éjfél-tájban őt titkosan felkereste.

— Jöjjön gyorsan, suttogá egy hang fülébe tördelt francia nyelven, — én megmentem önt: lova nyergelve van, csak kövessen.

A lengyel fiu azonnal felismerte a kelepczét; kezével megérinté a »megmentő« karját s vállait s meggyőződött, hogy az nő.

— Ej galambom, — szól hozzá német nyelven, — valóban szép, hogy fölkerestél, mert ebben a ketreczben átkozottul unalmas egyedül üldögelni.

A nő nem ismétlé sürgetését, hanem kiszabadítva magát a fiatal ember kárjaiból gyorsan távozott. Azon az éjjelen nem is zaklatták aztán.

Másnap reggel a tábornok ismét maga elé hozatta a foglyot. A felkelők sürgősen követelték felakasztását és Castanos nem rendelkezett fölöttük feltétlenül. Ez okból összehívta a hadi törvényszéket, mely előtt még egyszer kihallgatta a foglyot, a törvényszékre bizván aztán, hogy lelkiismerete szerint határozzon a fiatal ember sorsa fölött.

A kihallgatás megkezdődött. Kérdezték tőle, mi czélból utazik Siniarianhoz, mire a kézbesítendő sürgönyre utalt.

— Kérdezze meg, — szól a haditörvényszék elnöke a tolmácstól, — barátja-e a fogoly Spanyolországnak?

— Az vagyok, — felelt a fiatal ember, miután a francia nyelven mondott kérdést németül ismételték előtte. — Tisztelem és becsülöm Spanyolországot s nemes népét s óhajtom, hogy hazám s e szép ország közt minél bensőbb és barátságos viszony fejlődjék.

— Elnök ur, — fordítá a tolmács francia nyelven, — a fogoly azt állítja, hogy az ő uralkodója s Napoleon barátságos viszonyban élnek, ennélfogva, mint jó oroszoknak nem lehet Spanyolországot szeretnie, ellenkezőleg bőven van oka azt gyűlölni s óhajtja, hogy a győzelmes francziák egy csapással véget vessenek a spanyol rabló-csapatok garázdálkodásainak.

Mialatt a tolmács e hamis fordítást előadta, minden tekintet a fiatal ember arczára tapadt. De annak egyetlen izma sem mozdult meg, habár tisztán értette, amit a tolmács mondott. Egy hanggal, egyetlen tekintettel sem czáfolta meg azt; tudta, hogy ami sors e hamis fordításért érhetné, ugyanaz vár rá, ha elárulja, hogy megértette.

— Uraim, — szól most Castanos — meggyőződhetek, a fiatal ember csakugyan nem francia kém, aminek tartottuk. Bocsássuk őt szabadon, mert szükségünk lehet Oroszország barátságára.

Lackinsky visszakarta iratait s fegyvereit s szabadon bocsátották. Szerencsésen elérkezett aztán Lissabonba s a rábizott sürgönyt rendeltetése helyére juttatá, még pedig élőszóval.

A fiatal embert Murat a vakmerő vállalat szerencsés keresztülviteléért nagy kitüntésekben részesíté.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kriskó Jenő urnak. Az említett közlemény, mint sok más hasontartalmu, névtelenül érkezett be hozzánk. Kecs-keméten, ugy másutt is, sok nem vasutas előfizetők van. Lapunkra bárki előfizethet, egyesületünknek minden tiszteletes ember tagja lehet.

P. J. tag fia Az íráshoz nemcsak toll és tinta kell, hanem szorgalom és ami a fő — tehetség. Azt még csak elhinnők, hogy valaki szerelmes másnak a feleségébe, de hogy az a feleség az Ön furcsa viselkedésű hősével férje szemeláttára olyan kedélyesen szerelmeskedjék, azt nem tudjuk elhinni, de lapunk olvasói se hinnék el egykönnyen.

László Ferencz, Kolozsvár, 5 korona 90 fillért; *Mezőfalvy György, H.-M.-Vásárhely,* 6 korona 40 fillért; *Bécsy Vincze, Ivanez,* 6 korona 58 fillért; *Kondor Gyula, Balla,* 6 korona 80 fillért; *Balázs Márton, Szász-Régen,* 6 korona 80 fillért; *Zsigmond Ferencz, Kézdi-Vásárhely,* 6 korona 80 fillért; *Szűcs Sándor, T.-Szt-András,* 6 korona 80 fillért; *Szalmuther József, Kismarton,* 8 korona 85 fillért; *Ujváry Péter, Szegzárd,* 9 korona 60 fillért; *Zsebők István, Ács,* 10 korona 10 fillért; *Magyar Mihály, Kis-Várda,* 10 korona 20 fillért; *Tóth József, Ipoly-Pásztó,* 11 korona 40 fillért; *Cseh Sándor, Uj-Péteri,* 12 korona 90 fillért; *Lovass János, Nagy-Károly,* 13 korona 10 fillért; *Tóth Ferencz, Anina,* 13 korona 15 fillért; *Löffler Rezső, Budapest,* 13 korona 20 fillért; *Berzényi Nándor, Murány,* 13 korona 26 fillért; *Gáspár Vilmos, Csakova,* 13 korona 60 fillért; *Könyves Kálmán, K.-Félegyháza,* 14 korona 65 fillért; *Galba Mátyás, Lipótvár,* 15 korona 20 fillért; *Horváth János, Budapest,* 15 korona

72 fillért; *Petykó András, Eger*, 16 korona 39 fillért; *Sziklai László, Budapest*, 16 korona 43 fillért; *Kiss István, Kis-Czell*, 16 korona 62 fillért; *Szalóky János, Ipolyság*, 17 koronát; *Lócsey György, Tóvis*, 17 korona 96 fillért; *Gottrich Márton, Vecsés*, 19 korona 30 fillért; *Bartók Béla, Oroszka*, 19 kor. 50 fillért; *Puhm János, Kispest*, 19 korona 79 fillért; *Beller János, Kispest*, 22 korona 2 fillér; *Tóth Sándor, Budapest*, 23 korona 9 fillért; *Horváth Gábor, Csála*, 23 kor. 20 fillért; *Schiller Miksa, Breznóbánya*, 24 korona 25 fillér; *Puha József, Budapest*, 25 korona 22 fillért; *Dániel Sándor, Banióza*, 27 korona 5 fillért; *Bajnok Béla, Budapest*, 32 kor. 74 fillért; *Nedeczky Ottó, Nagy-Maros*, 35 kor. 84 fillért; *Kaczér A Ferencz, Budapest*, 42 korona 87 fillért; *Dobos Elek, Szombathely*, 43 korona 9 fillért; *Vé sei Vilmos, Budapest*, 43 korona 22 fillért; *Guttman Ignác, S.-A-Ujhely*, 48 korona 99 fillért; *Zsigó György, Nagy-Várad*, 53 korona 81 fillért; *Torzás György, Temesvár*, 57 korona 90 fillért; *Sternthal József, Budapest*, 58 korona 93 fillért; *Vizvári Antal, Királyháza*, 62 korona 11 fillért; *Csekő Gyula, Hatvan*, 62 korona 66 fillért; *Kocsis János, Budapest*, 66 korona 54 fillért; *Polgár Sándor, Fiume*, 69 korona 65 fillért; *Vogyeráczky József, Budapest*, 81 korona 23 fillért; *Ellbogen Ferencz, Budapest*, 85 korona 36 fillért; *de Rivó József, Bród*, 95 korona 19 fillért; *Somody Imre, Kecskemét*, 116 korona 40 fillért; *Csikesz Géza, Budapest*, 169 korona 94 fillért köszönettel nyugtazzuk, megfelelően elszámoltuk. — *Stefanovitz Edgárd, Déva*, szeptember és október hónapokra; *Adaska Mihály, Chocholna*, szeptember és október hónapokra; *Máthé Mihály, Kolozsvár*, október és november hónapokra; *Boros Károly, P.-Tenyő*, október és november hónapokra; *Bencsura József, Velejte*, szeptember, október és november hónapokra; *Gerenda Pál, Szinóbánya*, november hónapokra; *Szabó Lajos, Felső-Tömös*, október, november és december hónapokra; *Bácsi Imre, Gyoma*, október, november és december hónapokra; *L. Györbiró Ferencz, Déva*, november és december hónapokra; *Miklóská Károly, Torna*, november és december hónapokra; *Weisz Vilmos, Zágráb*, november és december hónapokra; *Dávid Péter, Hatvan*, december hónapokra; *Kasszay János, Besztercebánya*, december hónapokra; *Nagy Lajos, Veres-Torony*, december hónapokra; *Hatvany József, Csap*, december hónapokra; *Halász Sándor, Berettyó-Ujfalu*, december hónapokra; *Balhási János, Zombor*, december hónapokra; *Görög Mihály, Körösmező*, december hónapokra; *Székely László, Jólész*, november, december és január hónapokra; *Keil István, Vajdahunyad*, november, december és január hónapokra; *Türkösy József, Csenger-Bagos*, november, december és január hónapokra; *Dobos Lajos, Arad*, december és január hónapokra; *Ábrahám Sándor, Keped*, december és január hónapokra; *Szabó János, Keresztur-Apaj*, december és január hónapokra; *Sándor János, Nagy-Szénás*, december és január hónapokra; *Jakab János, Csörgő*, december és január hónapokra; *Kocsis Lőrincz, Gyéres*, december és január hónapokra; *Györffy István, Erzsébetfalva*, december és január hónapokra; *Gillich Ádám, Brsadin*, december és január hónapokra; *Funtek János, Szöllős*, december és január hónapokra; *Bartosics József, Pozsega*, január és február hónapokra; *Sárga László, Konya*, január és február hónapokra; *Szekeres Ferencz, Brassó*, január és február hónapokra; *Nagy László, Soborsin*, január és február hónapokra; *Gergely Pál, Erzsébetfalva*, február hónapokra; *Harikovszky Vincze, Gyulafalva*, november, december, január, február és márczius hónapokra; *Bodó János, Budapest*, január, február és márczius hónapokra; *Sarneczky Vilmos, Sepsí*, január, február és márczius hónapokra; *Soltész József, Kis-Röcze*, január, február és márczius hónapokra; *Kovács Antal, Tisza-Eszlár*, január, február és márczius hónapokra; *Dobi Ervin, Nagybánya*, január, február és márczius hónapokra; *Trochopeusz Ede, Csenger*, január, február és márczius

hónapokra; *Habsó János, Hisnyovic*, január, február és márczius hónapokra könyveltük.

Felelős szerkesztő: Turtsányi Vilmos.

Egyesületünk fogorvosa
Dr. Rajman Kálmán

(Budapest József-körut 45. szám alatt)
Egyesületünk tagjait 50% engedménnyel együtt kezel.

TANKÖNYV

A VASUTI ALTISZTI KÉPESÍTÉSHEZ.

- TARTALMA: I. Történelem.
II. Földrajz.
III. Természetan.
IV. Számtan.
V. Mértan.

Irta: **KERTÉSZ ÁRMIN.**

m. kir. áll. vasuti hivatalnok.

A könyv megrendelhető szerzőnél, Budapest, Dohány-
uteza 28. sz. és lapunk kiadóhivatalában.

Bolti ára 2 korona 20 fillér.

A »Kitartás« tagjai és előfizetői megrendelhetik kiadóhivatalunk útján 1 korona 60 fillér kedvezményes árban.

POLGÁR SÁNDOR

orvosi mű- és kötszerésznél

Budapest, VII., Erzsébet-körut 50

legjutányosabban beszerezhetők legjobb találmányu sérvkötők, összes betegápolási eszközök és köt-szerek, Haskötők, egyenestartók, orthopaediai fűzők és járógépek, valamint műláb és műkéz saját műhelyében a legpontosabban készül.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Fenti címre ügyelni tessenek.

Egyesületünk tagjai ezen hirdetés előmutatása esetén 10% engedményben részesülnek.

Háztartási iskola.

Budapest, VII. Rottenbiller-uteza 15. sz.

A főváros egyik legkiválóbb intézete, ahol a délelőtti órákban polgárleányok és előkelő uri hölgyek tanulnak sütni, főzni, varni igen csekély díjazás ellenében. Az iskola br. *Dániel Ernőné*, az ország egyik legkiválóbb mánásasszonyának gondozása alatt áll, ki személyesen is örökdi az oktatás helyes iránya felett

Igazgató: *Szécskay István*, vezető: *Balázs Sándorné*, kézimunka - tanító: *Koncz Ida*.